

Scenario: En dag i krigets Sverige

Foto: Melker Dahlstrand, MCF

Det här är en fiktiv berättelse av Försvarshögskolan och Myndigheten för civilt försvar om en vardag i krigets Sverige. Den visar hur vår vardag skulle kunna se ut om det blev krig.

06:14

Ni sover alla tillsammans i ett av barnens sovrum men det är ändå kallt när du vaknar. Du rullar upp filten som ni har hängt upp framför fönstret och hoppas att dagen ska bjuda på sol för värmens och humörets skull. Men det regnar. Efter en snabb vädning av rummet får filten åka ner över fönstret igen för att spara på den lilla värmen. Trots regnet går du ut i trädgården för att kissa, och tvättar sedan händerna med tvål och lite vatten från regntunnan.

Det har varit långa strömavbrott i många veckor nu och du har precis vant dig vid att lyfta in matboxar från altanen i stället för att öppna kylskåpet. Idag äter ni skorpor med mjukost på tub och varsin vitamintablett till frukost.

06:30

I batteriradion hörs Sveriges Radio P4. Ända sedan kriget började har myndigheterna varnat för ryktesspridning och falska nyheter. Det gäller att följa med vad som händer varje dag och där är lokalnyheterna i P4 bra. Nu säger de att det behövs fler frivilliga som ska dela ut informationsblad i centrum. Alla i familjen har också flera gånger fått viktiga varningar av myndigheterna till sina mobiltelefoner, med både ljudsignal och text.

07:00

Det är nog dags att hämta mer dricksvatten idag, om det finns. Kommunen har öppnat en trygghetspunkt på biblioteket. Där inne kan man ladda telefonen och få information. Det känns så tryggt att många anställda från kommunen, även kommundirektören, syns regelbundet och kan förklara vad som händer. Utanför trygghetspunkten står det en tankbil som fördelar lite vatten i taget åt varje hushåll. Du har fått okej på att hämta åt din närmaste granne eftersom han har svårt att gå. Ni kände inte varandra så bra före kriget men nu samarbetar ni! Som gentjänst brukar han ge er sin morgontidning när han har läst klart den. Barnen tycker fortfarande att det är roligt att dra hem vattendunkarna i skottkärran. Tänk vad mycket vatten ni gjorde av med varje dag innan kriget kom!

Frågeförslag:

- Hur förbereder du din bostad för strömavbrott?
- Hur skulle du prioritera vattnet?
- Vet du hur din kommun informerar om till exempel trygghetspunkter?

08:10

Dags att lämna barnen på förskolan och i skolan, du skickar med kex och varsin flaska vatten. Många ur personalen är nya. Gymnasieelever jobbar på förskolan med allmän tjänsteplikt, eftersom deras skola ändå är stängd. Dina barn är på plats under mycket längre tid än vanligt. Den pedagogiska undervisningen är begränsad och förskolan gör inga långa utflykter, men personalen gör verkligen en fin insats för att få dagarna att gå. Alla gör sitt bästa, det känns tydligt.

08:30

Du och några andra föräldrar i skolan har kommit på att ni kan samåka till era jobb och växlar mellan era olika typer av bilar. Ibland en bensinbil, ibland en elbil. Drivmedel är numera en bristvara men det är elektricitet också.

Du försöker ringa din mamma på vägen men som så ofta nu för tiden, går inga signaler fram. Det är mycket störningar i telenätet, det är faktiskt större chans att få tag på henne via sociala medier. Men lika ofta fungerar ingen kommunikation alls.

Innan kriget bröt ut bodde din mamma ensam och klarade sig bra med hjälp av hemtjänsten. Men hennes hörsel har blivit sämre och hon oroar sig mycket för att inte höra eventuella flyglarm. Nyligen flyttades hon till ett tillfälligt samlingsboende på en kursgård en bit bort.

Du oroar dig för att hon har slut på sin dagliga medicin. Det är läkemedelsbrist på grund av alla störningar i importen till Sverige. Det stod i en broschyr ni fick i brevlådan att det är bra att ha medicin hemma för en månad. Det skulle du nog ha hjälpt mamma med att kolla upp. Men det är lätt att vara efterklok.

09:15

Din arbetsplats är flyttad till en annan del av staden eftersom Försvarsmakten behövde era lokaler. På håll ser ni att både svenska flaggan och Natos flagga fladdrar där, i vinden. Flera av dina kollegor sitter i ytterligare andra delar av kommunen, vilket gör att det ofta är svårt att få tag i varandra. Vad som tidigare var de enklaste arbetsuppgifterna tar nu mest tid. Det saknas internetuppkoppling och ni får använda papper och penna. Ni gör ert bästa och improviserar. Ofta känner du dig otillräcklig men det är skönt att ha en uppgift. Det kändes ovant först, att du med ditt helt vanliga civila jobb var en del av Sveriges totalförsvar. Du förstår bättre nu vad det betyder. Att det mesta pågår som vanligt i landet är en del av motståndskraften. Vår högsta beredskap.

Frågeförslag:

- Vilka kommunikationsvägar har du för att hålla kontakt med familj och vänner?
- Hur nås du av viktiga meddelanden från myndigheter och media?
- Hur tar du dig till arbetet om din vanliga resväg inte fungerar?

17:35

Efter arbetsdagen åker du och en av skolpapporna vidare och letar efter öppna mataffärer. Leveranserna har drabbats hårt av att flera av de större vägarna bombades i början av kriget. Det har också skett robotangrepp mot hamnarna på västkusten, det är bara delar av handeln som fungerar. Pappan du åker med berättar ofta om kriget i sitt hemland. Det har fått dig att förstå att ni behöver ta er till affärerna då och då och se vad som finns.

Inne i affären blinkar lyset i taket och det står "Endast kontanter" redan i dörren. Det har inte kommit några nya varor men det finns gott om fiskbullar och ni båda plockar på er flera burkar. Du har redan i förväg dåligt samvete för att barnkalaset på söndag inte kan bli lika festligt som ditt barn önskar sig men hittar strössel i den smak som hon tycker om.

Du skulle ge vad som helst för att få äta något färskt. Vad härligt det vore med ett eget äppelträd! Efter kriget – då ska du plantera.

Du handlar med kontanter som du hade hemma men de börjar snart ta slut.

Barnen är griniga när de hämtas upp efter en mycket lång dag. En i skolpersonalen fick reda på att hennes kusin dödades i flyganfallet för några dagar sen, vilket har gjort dagen extra kämpig.

Som vanligt hostar ditt yngsta barn rejält när han sitter i bilen, och det dåliga samvetet gör sig påmint. Hostandet har pågått länge, du borde verkligen kolla upp det. Samtidigt vet du att sjukvården är extremt belastad på grund av kriget. Personalstyrkan har utökats med både pensionerad sjukvårdspersonal och frivilliga från försvarsorganisationerna men alla svårt sårade från strider och luftangrepp måste gå först på sjukhusen.

Frågeförslag:

- Hur kan du hjälpa till i det civila försvaret?
- Vilka alternativa betalsätt har du?
- Vad är viktigast för dig att ha i ditt husapotek?

20:07

Grannbarnen kommer över till er eftersom deras föräldrar inte har kommit hem än. Stormköket på altanen bjuder på fiskbullar med lite gräslök som växer riktigt bra i en kruka på fönsterbrädan. Hårt bröd och vatten till det.

De flesta bostadsrättsföreningarna i er hemort har gjort i ordning skyddsrummen i sina byggnader med konserver, vatten och filter. Det är så pass långt till det närmsta skyddsrummet från er samfällighet, att ni har tänkt använda era egna källare som skydd vid flyglarm. Det är bättre än ingenting och det är bra att ha nära.

Ni i familjen har för längesen förberett varsin utrymningsryggsäck med mat och vatten, radio, pannlampor, karta och kompass som ni övat på att använda. I din packning ligger också familjens alla pass. Det skulle behövas kontanter också. Fanns det inte ett öppnat julküvert till barnen från farfar i byrån i hallen? Du hittar inget, men dubbelkollar att utrymningsryggsäckarna står på sina platser.

Men ikväll får ni vara hemma och lugnet har lagt sig. Grannbarnens pappa har hittat en bortglömd påse med snabbkaffe och kommer över med muggar och några chokladbitar från julen.

Ni samtalar om hur ni tog Sveriges frihet för given innan kriget kom. Att ni måste fortsätta att ha vilja och mod att försvara ert öppna och trygga samhälle. Även om det innebär svåra uppoffringar.

Bakom molnen börjar kvällssolen sippra fram. Det ser faktiskt ut att bli vår i år också. Barnen som är inne i en intensiv lek, brister plötsligt ut i stora skratt.

I morgon kväll ska du jobba på bygdegården, du är en av dem som ska lära ut hjärt-lungräddning och att stoppa blödningen. Det är visst flera hundra deltagare som har anmält sig på listan. Ett företag ska sponsra med dryck och material och det ska bli kul att lära känna nya människor.

Du hade aldrig kunnat tänka dig att Sverige skulle hamna här, i krig. Det är en svår tid men du är tacksam över att ni alla har varandra och hjälps åt. Du har aldrig varit viktigare än nu. Hemma, på jobbet och för samhället i stort, är du viktig.

En dag, kommer allt vara som vanligt igen.

Frågeförslag:

- Hur skulle din vardag påverkas i krig?
- Vad kan ni göra tillsammans där du bor för att underlätta er vardag i krig?
- Hur håller du försvarsviljan uppe?

Använd scenariot i utbildningar, diskussioner eller som underlag till en studiecirkel. Byt gärna ut händelser, platser, personer och frågeställningar till det som bäst motsvarar era lokala förutsättningar i exempelvis kommunen.

